

špinavých pouličních jídelnách) dávali cizincům do jídla malé množství jedu, aby omdleli a oni je mohli okrást. Dva mladí Angličané to jen několik týdnů po tomto mém zážitku bohužel nepřežili. Zemřeli dříve, než je říška stačila dopravit do špitálu.

Kromě několika útěků před divokou zvěří ještě musím zmínit, že na mě za ta léta v Africe, Latinské Americe a Asii mířily stovky lidí nabitými kalašnikovými nebo ručními zbraněmi a často to byli lidé pod silným vlivem drog nebo alkoholu. Jsou to okamžiky, kdy člověk hledí do černočerné hlavy a čas se táhne jako med, jako by se měl zastavit. Většinou chtěli úplatek. Když jsem nedal, nechali mě být, ale byly to nervy. Také jsem procestoval několik oblastí zasažených válkou (Kašmír, Mauretánie, severní Mali, Pobřeží slonoviny, Súdán, Sýrie, Afghánistán...) a tam jde o život prakticky stále. Taký jsem dvakrát zabloudil v Himálaji a jednou na Saahaře. V horách šlo o to najít směr, než se zkazí počasí, ale na Saahaře to bylo horší, rychle mi docházela voda, a pokud bych nenašel nejbližší oázu, bylo by zle. V těchto chvílích je ale nutné zachovat absolutně chladnou hlavu, systematicky a rozvážně situaci řešit. Nejhorší je panika. Jak říká Douglas Adams ve Stopařově průvodci po galaxii: No panic! To vždycky platilo a platit bude.

Za ty roky na cestách mě také několikrát přepadli a okradli. V Africe šlo většinou o peníze. Z větší části jsem se ubránil, často s použitím paralyzérů nebo pěstí. Ti lidé mi ale většinou nechtěli výrazně ublížit, chtěli mě prostě okrást. Kdo mi ale skutečně ublížit chtěl a v tomto případě by se dalo říci, že mě opravdu chtěli zabít, byli fotbaloví hooligans, kteří táhli notně opilí v Anglii městem po prohraném fotbalovém zápase. Lidé jim mizeli z dosahu a já jsem se neopatrně ocitl ve špatnou chvíli na špatném místě. Deset chlapíků s řetězy a tyčemi si mě vzalo do parády a dostal jsem opravdu, co se do mě vešlo, ani o trošičku méně. Tam jsem byl asi nejbližší nebeskému Jeruzalému, takže rozhodně neplatí, že se v západní Evropě nemůže cestovateli nic stát.

Putovat lze ale i po krajinách vnitřních. Myslíš, že spolu oba druhy putování souvisí?

To je naprosto komplementární skutečnost. Ta vnější cesta nás zklidňuje, ladí nás na subtilnější vnímání vnitřního světa.

Muž zastaví na ulici jiného muže: „Nezlobte se, hledám vlakové nádraží.“ „Nezlobím se. Hledejte.“

Foto: Ondřej Havelka

Dlouhé hodiny v dopravních prostředcích, dlouhé túry, dlouhá čekání na víza do některých zemí... člověka přímo obrací dovnitř. Na základě vnějších vjemů se poznává, jde hlouběji do sebe, často je dlouhodobě se sebou sám, což doma nebývá. Najednou vnímá jinak texty Písma, myšlenky dobrých knih, moudra vynikajících myslitelů. Cestování bez vnitřního putování snad ani není možné... Já osobně jsem při dvouletém dobrodružném putování Afrikou poznal Krista, stal jsem se křesťanem (hrdým křesťanem! Proč to neříct? Vždyť pokora je moje nejsilnější vlastnost) a zapáleným studentem teologie. Cesta dokáže změnit výhled života, pouti a mně naprosto změnila a zformovala život.

Co bys poradil klukovi nebo holce, pokud v srdci cítí touhu po dálkách?

Začít se dá kdykoli a kdekoli. Kratší výpravy po kulturních, náboženských a přírodních klenotech Česka samy volně přejdou v delší výpravy do okolních zemí, a jakmile člověk nabere potřebné zkušenosti, vyrazí tam, kam ho to táhne. Je skvělé poslouchat své srdce, neklást mu překážky a rozumně kráčet směrem, který srdce neomylně ukazuje.

Myslíš, že je možné „plnotučně“ putovat i po naší České republice?

Je to samozřejmě možné a taky krásné. Ovšem teprve dlouhá cesta do zcela odlišné kultury, zakušení odlišných mravů, náboženství, podnebí, stravy atd. je pro mě to skutečně plnotučné cestování. Je to ale otázka vkusu a preferencí, jiný cestovatel může právě u nás prožít to své „plnotučné“.

Děkujeme za rozhovor

Já děkuji a přeji všem mladým dobrodruhům krásné cesty a šťastné návraty v co nejproměněnějších podobách.

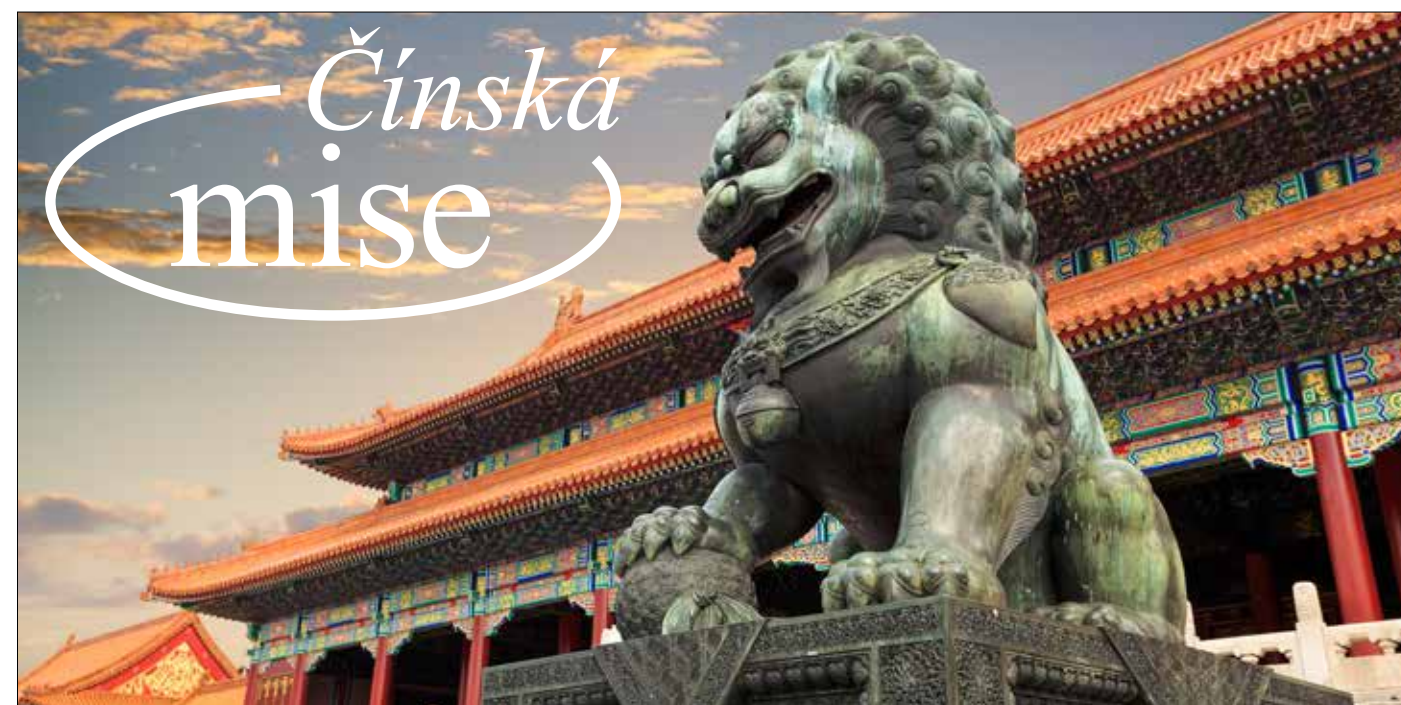

Foto: chungking - Adobe stock; Public domain

OTEČ BĚDRICH HORÁK

Prázdniny jsou obdobím, kdy častěji cestujeme za poznáním, za odpočinkem. Většinou autem, vlakem, možná letadlem. Ale dříve se také cestovalo, i když důvod těchto cest byl jiný. Byly to cesty za obchodem, někdy válečná tažení, ale také snaha církve hlásat radostnou zvěst Ježíše Krista tam, kde ji ještě neslyšeli. Cesty na jiné kontinenty za tímto účelem se staly hojnějšími po objevu Ameriky Kryštofem Kolumbem. Na tyto cesty do vzdálených krajů se nejčastěji používaly lodě. Na jednu takovou cestu do Číny se vydal také jezuitský misionář Matteo Ricci.

Matteo Ricci se narodil v roce 1552 v Maceratě ve střední Itálii. Město bylo tehdy součástí papežského státu. Malý Matteo projevoval velké studijní nadání a vědomosti v přírodních oborech. Na jezuitské škole v Římě studoval teologii a právo. V roce 1571 oznámil otci své rozhodnutí vstoupit do jezuitského řádu a věnovat se misijní činnosti. Pro jeho otce, jenž patřil k vlivným šlechticům, to byla nepříjemná zpráva. Jen velmi těžko se smiřoval s tím, že jeho prvorozený syn dal přednost životu v řádu před správou rodinného majetku a tradic.

Trvalo dlouhých šest let, než získal od papeže svolení k cestě na východ. Nakonec ale v březnu 1578 opravdu vyplul z Lisabonu a v září přistál v portugalské kolonii Goa, jež se rozprostírala na indickém území.

Prvním působištěm Mattea Ricciho na okraji „Říše středu“, jak Číňané svou zemi nazývali, se stala další portugalská kolonie Macao. Matteo si na rozdíl od svých předchůdců uvědomoval, že hlavní překážkou v šíření křesťanství je velmi špatná znalost čínského jazyka a zvyků místních obyvatel. Věnoval se tedy důkladnému studiu čínštiny, historie, kulturních a náboženských tradic. Hodně cestoval a poznával významná mēs-

ta. Pravděpodobně během tohoto období sestavil historicky první portugalsko-čínský slovník, který ale vyšel až v roce 2001, protože ležel nepovšimnut ukrytý v archivu.

Poznávání jazyka a kultury Ricci využíval při svém misijním působení. Proto byl v roce 1597 ustanoven hlavním misionářem v Číně. O rok později dorazil Ricci poprvé do Pekingu, kde sídlil císař. Ricci byl uznán jako hlavní představitel křesťanské církve v Číně. Císař mu dokonce věnoval tolik finančních prostředků, že zajistil nejen jej, ale i jeho spolupracovníky. Stal se historicky prvním Evropanem, který se kdy prokazatelně dostal do Zakázaného města, sídla císaře.

Ještě než přijel do Pekingu, oblékl se jako čínští učenci, aby měl k nim lepší přístup. K nim opravdu patřil, neboť měl rozsáhlé znalosti z oblasti přírodních věd a napsal několik vysoce ceněných knih, mezi něž patří jeho katechismus „Pravé učení o Pánu nebes“.

Lidé v Číně byli velmi citliví k tomu, co se děje v kosmu. Pohled na nebe poseté souhvězdími je vedl k řádu ve společnosti a také

k poznání řádu přírody na Zemi. V Číně, obrovské zemědělské zemi, bylo velmi důležité žít v harmonii s ročními dobami.

Ten, kdo se tak dobře vyznal v hvězdářství, mohl mluvit i o „Pánu nebes“, tedy o Bohu. Páter Ricci chtěl vydávat svědectví o základní křesťanské pravdě víry, totiž, že „Pán nebes“ se v dějinách zjevil v Ježíši Kristu. Všechny ostatní pravdy křesťanství souvisejí úzce s tímto vyznáním. Podstata křesťanství spočívá přece v živém vztahu ke Kristu. Jezuita Ricci musel však udělat zkušenost, že evangelium o Ukřižovaném a Zmrtvýchvstalém přijímal málokdo. Přesto bylo v Číně na konci jeho života na 2 500 křesťanů. Tak se nepotvrdilo okřídlené rčení z Macaa, že „je lehčí umýt černého Etiopana do běla, než obrátit Číňana na křesťanství.“

V Pekingu Ricci zůstal až do své smrti roku 1610. Během tohoto pekingského období se mu podařilo přesvědčit k obrácení ke křesťanství řadu tamějších obyvatel včetně některých vysoce postavených úředníků.

Charakteristický pro byl pro Mattea Ricciho také velmi citlivý přístup k místním lidem a snaha porozumět jejich kultuře, zvykům a obyčejům. Chtěl být pro Číňany Číňanem. Cítil s nimi, hovořil a diskutoval. Bylo mu jasné, že evangelium jim může být zprostředkováno jen velmi citlivě, jako završení čínské kultury. Jeho práci ocenil i vládnoucí čínský císař, když věnoval pozemek, na němž mohl být Matteo Ricci po své smrti pohřben. I dnes zde můžeme vidět náhrobek, který nese jeho čínské jméno „Li Mata“.

Dnes je P. Ricci dokonce na seznamu kandidátů blahořečení a papež sv. Jan Pavel II. ho dal misionářům za vzor „inkulturace“, to znamená zakořenění křesťanského života do místní kultury. To je také výzva pro dnešní církve, tedy i pro každého z nás: abychom se přiblížili těm ostatním po lidské stránce a dokázali jim sdělovat, co pro nás Ježíš znamená, jak působí v našem životě.